

Central Sweden
DALARNA, GÄVLEBORG OCH ÖREBRO LÄN

City of Gothenburg
European Office

Kommunförbundet Skåne
Skåne Association of Local Authorities

NORTH SWEDEN

REGION VÄSTRA GÖTALAND

Region Östergötland

Skåne
European Office

**SMÅLAND
BLEKINGE
HALLAND**
South Sweden

**STOCKHOLM
REGION**
EU OFFICE

**Sveriges
Kommuner
och Landsting**

Minnesanteckningar

SVEREG-konferens 2018

Regional och lokal utveckling efter 2020

*Hur påverkar EU:s flerårsbudget den regionala och lokala utvecklingen
och vilka är alternativen för framtiden?*

Innehåll

Del I: Övergripande analys av EU-kommissionens budgetförslag.....	2
Del II: Vad innebär budgetförslagen för de olika politikområdena.....	4
Del III: Kommande långtidsbudgetförhandlingar – erfarenheter och utmaningar	9
Del IV: Reflektioner från Europaparlamentet – paneldebatt.....	10
Del V: Svenska perspektiv på arbetet framöver.....	12

Del I: Övergripande analys av EU-kommissionens budgetförslag

Paulina Dejmek Hack, Rådgivare, Kommissionsordförande Junckers kabinett

Paulina arbetar som rådgivare i kommissionsordförande Jean-Claude Junckers kabinett, där hon ansvarar för investerings- och tillväxtpolitik, finansfrågor och utträdesförhandlingarna med Storbritannien. Hon inledde med att beskriva Brexit-förhandlingarna, vilka består dels av själva "skilsmäsoavtalet", där frågan om landgränsen mellan Nordirland och Irland fortfarande är utestående, och dels av förhandlingarna om hur EU:s och Storbritanniens framtida relation ska se ut. Förhandlingarna med Storbritannien har i princip inte någon betydelse för EU:s långtidsbudget, det huvudsakliga temat för Paulinas föredrag, eftersom det förslag som kommissionen presenterat endast omfattar EU-27. Dock har Brexit indirekt betydelse i förhandlingarna, bland annat för att de rabatter som sänkt medlemsavgiften för länder som Sverige bygger på ett system som förhandlades fram med Storbritannien och som försvinner i och med Brexit.

Paulina förklarade att långtidsbudgeten är ett mikrokosmos av de stora aktuella EU-frågorna och ska ses i en politisk kontext. I en tillbakablick påminde hon om finanskrisen och Greklands skuldcris 2014, då man pratade om "Grexit" istället för Brexit, migrationskrisen 2015, och terrorism som präglat medborgarnas syn på öppna gränser och behov av samarbete. Trots Brexit konstaterade övriga EU-länder hösten 2016 att samarbetet måste fortsätta. Kommissionen följde upp med en vitbok om EU:s framtid för att starta en debatt på alla nivåer om hur EU kan fungera bättre. Budgetförslaget utgör en del i denna reflektion.

Paulina menade att kommissionen försökt föreslå en funktionell budget som täcker bortfallet från Storbritannien till ungefär hälften av sparåtgärder och i övrigt av ökade avgifter. Fokus är på aktuella utmaningar: migration, digitala agendan, ungdomar, forskning, klimat och hållbarhet. Sammanhållningspolitiken och jordbrukspolitiken är viktiga men har behövt dras ner lite grann. Vidare ska mer flexibilitet, ökade synergier och användning av finansiella instrument bidra till en effektivare budget.

Den största utmaningen nu är att få till en överenskommelse före EU-valet i maj 2019, vilket kommissionen hoppas ska vara möjligt även om det innebär mindre än ett år av förhandlingar. Paulinas budskap till budgetrestriktiva länder som Sverige var att titta bortom balansräkningen på de fördelar sammanhållningspolitiken skapar för Sverige genom ökad köpkraft och nya marknader i andra EU-länder.

Tomáš Nejdľ, medlem av Kommissionär Creţus kabinett

Tomáš ersatte kabinettchefen Nicola De Michelis, som fått förhinder. Han började med att redogöra för de tre scenarion som presenterades i kommissionens vitbok om EU:s framtid och konstaterade goda nyheter eftersom det budgetförslag som lagts fram innebär att alla regioner i EU fortsatt omfattas av sammanhållningspolitiken. Tomáš menade att alla länder är vinnare, både de som är nettomottagare och de som får tillgång till nya marknader. 75 procent av medlen ska enligt förslaget satsas på de fattigaste regionerna. Det som framförallt förändrar fördelningen mellan regioner är

förändringar i BNP. Men nya kriterier införs också gällande arbetslöshet, migration och klimat. Fokus flyttas mot de regioner vars situation försämrats sedan 2014.

Tomáš gick igenom huvuddragen i kommissionens förslag om den nya sammanhållningspolitiken, som nu har fem övergripande mål kopplade till Agenda 2030: ett smartare, grönare, mer sammanlänkat och mer socialt Europa, samt ett Europa närmare medborgarna. Därutöver finns horisontella mål för administrativ kapacitet och interregionalt samarbete. Den tematiska koncentrationen fortsätter och innebär att större delen av medlen i Sverige ska satsas inom de två första områdena. Förhandskraven har förändrats, till fördel för så kallade "enabling conditions" ("möjliggörande förutsättningar"). Förutsättningen för område 1 är smart specialisering. Kopplat till smart specialisering finns också ett nytt program för interregionala investeringar som baseras på Vanguardinitiativets modell. Tomáš nämnde också satsningar på den urbana agendan.

Ansatser har gjorts för att modernisera sammanhållningspolitiken, t.ex. genom en koppling till den europeiska planeringsterminen. Detta förväntas inte bli något problem för Sverige. Programperioden är 5+2 år och man återgår till den finansieringsgrad som gällde före finanskrisen, d.v.s. 40 procent för mer utvecklade regioner. Man går också tillbaka till n+2-regeln. Synergier ska sökas med andra program, till exempel Horisont Europa och Erasmus. Vidare har kommissionär Crețu etablerat en högnivågrupp för förenklingar, vilken levererat rekommendationer som kommissionen tagit hänsyn till i sitt förslag. Förordningen om de gemensamma bestämmelserna täcker nu sju fonder och är "lättare" än tidigare.

Kommissionens mål är att programmen ska kunna starta 2021, utan glapp mellan programperioderna. Tomáš hoppades att förhandlingarna mellan medlemsstaterna och parlamentet skulle gå tillräckligt snabbt för att kunna påbörja programmeringsdiskussionen tidigt 2019 (vilket dock kan bli svårt).

Tomáš utvecklade också lite kring ESF+, som ska kopplas till EU:s sociala pelare. Fördelningen av de budgetkuvert som finns i förordningen ska diskuteras med respektive medlemsstat för att möta specifika behov utifrån varje lands sociala situation, till exempel för att få bukt med ungdomsarbetslöshet.

Fabian Zuleeg, verkställande direktör och chefsekonom, European Policy Centre

Verkställande direktör och chefsekonom för den europeiska oberoende och icke-vinstdrivande tankesmedjan *European Policy Centre* (EPC), Fabian Zuleeg, presenterade EPC:s analys av långtidsbudgeten, förhandlingarna och framtiden för EU-samarbetet. Zuleeg inledde med att rita upp spelplanen med medlemsstaternas positioner i förhandlingarna om långtidsbudgeten där vi på ena planhalvan har de länder som ibland kallas de *frugal four* (sparsamma fyra) där de fyra nettobetallarna Sverige tillsammans med Nederländerna, Danmark och Österrike har utmärkt sig som tydliga motståndare till någon form av ökning av EU-budgeten. På andra planhalvan finns de nettomottagande länderna samt Europaparlamentet som gärna skulle se en ökning av budgeten. Den europeiska kommissionens roll har varit att hitta en medelväg i detta förhandlingslandskap men som samtidigt adresserar de utmaningar som unionen står inför, något som Zuleeg menade att kommissionen har lyckats väl med i förslaget om långtidsbudgeten.

Medlemsländerna har i stort accepterat detta förslag som utgångspunkt för diskussion, till skillnad från förslaget inför den nuvarande långtidsbudgeten, där diskussionerna bland medlemsstaterna inledningsvis främst kretsade kring huruvida medlemsstaterna kunde acceptera förslaget som utgångspunkt för diskussion eller ej. Vidare menade Zuleeg att det är just bland de nettobetalande och nettomottagande ländernas positioner som vi kommer att se de stora konfliktlinjerna i förhandlingarna. Zuleeg förutspår att det troligtvis kommer att behöva bli ännu lite mer nedskärningar inom sammanhållningspolitiken och jordbrukspolitiken för att finna en väg framåt i förhandlingarna.

Den stora utmaningen, som enligt Zuleeg inte diskuteras i tillräcklig utsträckning, är frågan om vi med de prioriteringar som föreslås i långtidsbudgeten kommer att adressera de utmaningar Europa står inför på ett adekvat sätt. Zuleeg påtalade att EU:s totala budget är relativt liten och utmaningarna kräver omfattande insatser. Zuleeg menade att diskussionen om långtidsbudgeten skulle behöva kompletteras med en djupgående diskussion om vad syftet med de prioriteringar och budget vi föreslår är, på vilket sätt ska de lösas och vad EU har för roll i detta? Enligt Zuleeg är det på lokal och regional nivå denna diskussion bör ske, och gör samtidigt ett medskick om att denna diskussion bör vara större än förslag om allokering av medel till respektive policyområde. Fokus bör, enligt Zuleeg, även vara på mervärdet av det europeiska samarbetet.

Del II: Vad innebär budgetförslagen för de olika politikområdena

Eric Von Breska, Director of Policy, EU-kommissionens generaldirektorat för regional- och stadspolitik

En av de, på ett övergripande plan, mest betydande delarna av budgetförslaget anser Von Breska är att förenkla och minska den administrativa bördan för myndigheter på olika nivåer runt om i EU. För att beskriva dessa förenklingar ger Von Breska ett flertal exempel på detaljerade förslag i budgeten. Först och främst har EU-kommissionen delat hela regelverket på hälften där ena hälften kvarstår och den andra försvinner. Enda lösningen enligt Von Breska var att ta bort vissa saker och behålla andra.

Det finns 77 reformerande förslag i budgeten som är presenterade i ett förenklande syfte. För mindre projekt kommer dessa förenklingar göra stor nytta. Von Breska lyfte fram följande förenklingsförslag:

- Mindre pappersarbete ska premieras genom färre krav på att rapportera (exempelvis betalningar som projektansvariga har genomfört; rapportera projektets status i samma utsträckning som tidigare; rapportera deltagarlistor och "*time sheets*"). Detta kan innebära en s.k. utbetalad "*flate rate*" som ger finansiellt stöd till projekt utan administrativa utkrävanden som måste tillges i gengäld.
- Man vill även introducera ett nytt system som ska kontrollera "*programme management*", d.v.s. ett system för administrativt stöd/ledning. Fungerar det bra på den ansvariga myndigheten i landet så ska detta medföra att kommissionen litar på det nationella systemet. Projekten ska därmed följa de nationella regler som finns och kommissionens regler behöver ej tas i beaktning i samma utsträckning (alternativt inte alls).
- "*Transparency and communication*" ska få en starkare roll, exempelvis kommer kommissionen att kräva att myndigheter för program/projekt sprider information till allmänheten om projektets resultat och effekt för medborgare. Detta för att visa på EU:s mervärde för regional och lokal nivå.

- Det ska bli enklare att omfördela medel och genomföra programändringar. Om pengar ska omfördelas, exempelvis från klimat till industri måste man idag fråga kommissionen och svarsprocessen fram till ett godkännande kräver både mycket tid och administrativt arbete. Genom nya förslag ska denna process försvinna och den nationella flexibiliteten ska öka.
- EU-kommissionen ska även stärka kopplingen mellan program och *"the European Semester"* – den europeiska planeringsterminen. Det kan komma att handla om att öka investeringar där specifika regionala rekommendationer eventuellt kommer att presenteras.
- Övervakningskommittéerna ska stärkas och nationell nivå måste stämma av och förhandla med dessa kommittéer för att bemöta visa krav innan projektstarter.
- Flexibiliteten inom programmen och budgeten måste bli bättre. Detta för att bemöta kriser, oväntade katastrofer med mera. I praktiken kommer det innebära att färre program är låsta till att fokusera på vissa utmaningar och att fler utvärderingar kommer att genomföras. Utifrån dessa utvärderingar kan programfokus förändras efter exempelvis två eller tre år. År 2025 är det tänkt att en större utvärdering av programmen och dess mål/prioriteringar ska genomföras.

Magda De Carli, Head of Unit i enheten "Spreading excellence and widening participation", EU-kommissionens generaldirektorat för forskning och innovation (DG RTD)

De Carli presenterade Horisont Europa, nästa forsknings- och innovationsprogram och gav senaste nytt om dess innehåll och innebörd. De Carli var tydlig med att Horisont Europa bygger vidare på Horisont 2020 (H2020) och de lärdomar man dragit därifrån. Totalt tilldelas Horisont Europa 100 miljarder euro är vilket är ett mycket ambitiöst och högt budgetförslag. Till grund för förslaget ligger den nya agenda för forskning och innovation (*A new R&I Agenda*) som godkänts av medlemsländerna och som pekar ut riktningen och ambitionerna på området.

Programmet bygger på tre huvudpelare – kallat för *"De tre O:en"*. Dessa är *Open science*, *Global challenges and industrial competitiveness*, samt *Open innovation*. Dessa är inte *"revolutionerande"* och nya inslag, utan de är mer av en förnyelse som bygger på tidigare använda fokusområden ifrån H2020. *Evolution – no revolution* är slagordet som används i förnyelsearbetet. Mer detaljerad information om vad som ingår i varje pelare finns via den powerpoint-presentation som De Carli presenterade utifrån.

De främsta lärdomarna från H2020 är viktiga att nämna menar De Carli, då de har lagt grunden för fokuset i det nya programmet. Dessa är:

- Att stötta *"banbrytande innovation"* – vilket ska göras via Europeiska innovationsrådet
- Att skapa mer effekt genom en *"Missions oriented approach"* och medborgerligt inkluderande samt deltagande – vilket ska uppnås genom R&I missions
- Stärka internationella samarbeten – fler associationsmöjligheter ska erbjudas med internationellt fokus
- Främja öppenhet – vilket ska ske genom att använda en *"open science policy"*
- Rationalisera finansieringslandskapet – vilket bemöts genom en ny approach inför olika partnerskap och dess komponenter
- Fler synergier mellan program – vilket eftersträvas genom att Horisont Europa ska kunna länkas till 16 andra program

Av dessa lärdomar som utmynnat i nya förslag är *R&I Missions* ett av de viktigaste. Det innebär kortfattat att projekt ska inneha ett förhållningssätt som inkluderar ett vågat, inspirerat och mätbart mål (en mission) som genom ett antal insatser ska kunna skapa, inte bara enskilda vinster, utan även kunna kopplas till andra EU-mål och främja forskning, innovation och samhällsutvecklingen i EU. Specifika missions kommer utvecklas i nära samarbete med nationell nivå i medlemsländer där även medborgare ska få vara med och utforma dess framtida mål och inriktning för att de ska göra maximal samhällsnytta.

De Carli lyfter fram det **Europeiska Innovationsrådet** som centralt; detta råd ska stötta nya innovationer och idéer som ska skalas upp i största möjliga skala och marknadsföras på europeisk nivå med målet att göra dem marknadsbärande och framgångsrika. Vidare lyfter De Carli fram **synergier**. Målet från EU-kommissionens sida är att skapa starkare synergier mellan olika nivåer genom exempelvis mer regelöverbyggande förenklingar så att finansiering från olika fonder ska främjas. Det ska ske utifrån tre olika och övergripande målsättningar: *Compatibility* – harmonisering av finansieringsregler; *Complementarity* – mindre överlappning i finansiering; och *Coherence* – sammanfoga projekt med andra EU-prioriteringar på högre nivå och skapa gemensamma visioner.

Ett annat inslag som lyfts fram är **"Seal of Excellence"**, något som innebär att projekt som har genomgått utvärderingsprocessen inom H2020 och fått en kvalitets-/excellensstämpel på sitt projekt, kan söka stöd från ERUF eller ESF+ under gemensamma bestämmelser för alla samanhållningsfonderna (CPR-regler). Med denna "stämpel" ska de aktörer som lyckats sprida sina projekt och resultat i Europa och varit övergripande framgångsrika kunna växa ytterligare. De Carli anser att Sverige har varit en förebild som lade grunden till Seal of excellence-konceptet. Hela konceptet innebär i stort att ESF+ och Regionala utvecklingsfonden sammankopplas med Horisont Europa. Utöver Seal of Excellence kommer sammankopplingen även innebära en möjlighet att överföra medel inom sammanhållningspolitiken (SHP) till Horisont Europa utifrån frivilliga beslut på nationell nivå, detta gäller endast överföringar upp till 5 procent.

Barbara Nolan, Head of Unit på Erasmus +koordineringsenhet, EU-kommissionens generaldirektorat för utbildning, ungdom, idrott och kultur

Nolan är väldigt nöjd med att Erasmus får dubbelt så stort stöd i nästa programperiod, något hon menar visar på förståelse inför det mervärde som Erasmus tillför Europas medborgare. Under det sociala toppmötet i Göteborg förra året, i samband med antagandet av den sociala pelaren, föreslogs också ett utbildningsprogram på EU-nivå, vilket är en indikator på Erasmus växtkraft och politiska inverkan.

Nolan beskriver att livslångt lärande fortfarande är en central del i programmet och universitetsstudier likaså, dock kommer även lägre utbildningsnivåer få stöd i nästa programperiod.

Tre huvudinitiativ (*Key actions*) föreslås nästa programperiod: *Mobility*, *Cooperation* och *Policy development*. Dessa tre ska försäkra mer stabilitet i programmet. Samtidigt ska flexibilitet främjas för att undvika att programmet är statiskt och inte innehar möjligheten att ändra fokus under programperioden utefter nya utmaningar som kan uppkomma. Det ambitiösa mål som föreslås i det nya Erasmus är att ett tredubblat antal människor, i relation till dagens programperiod, ska gynnas av Erasmus+. Detta ska ske genom:

- "Short term mobility", dvs. korta resor med klasser som besöker andra skolor i EU etc.
- Fler personer ska nås av möjligheterna till utbyte.

- Mer och större investeringar i skolor och projekt gällande skolor; skolinitiativet lyfts fram som extra gynnsamt för regioner och dess kommuner.
- Fler platser och projekt för yrkesutbildande insatser både genom utbyten samt genom stöd till yrkesutbildningar nationellt.
- Erasmus ska även bli mer inkluderande, mer känt och det ska vara enklare att söka sig till Erasmus. Tidigare har kritik riktats mot att programmet är "elitiskt" eftersom främst universitetsstudenter kunnat dra nytta av programmet, detta har enligt Nolan inte varit fallet eftersom Erasmus alltid varit inkluderande, men i praktiken har det verkat elitiskt då främst vissa sociala grupper utnyttjat programmet. För att bemöta denna stämpel och nå ut till fler ska mer pengar gå till mindre organisationer (mindre belopp ska gå att söka) och inte bara till stora universitet. Erasmus ska även marknadsföras på nya och bättre sätt.
- Så kallad "*Virtual mobility*" ska främjas i högre utsträckning. Det innebär att utbyten/utbildningar via digital teknik där resor inte krävs ska främjas. Detta kan framförallt gynna människor med funktionsvariationer eller andra orsaker till nedsatt rörlighet eller svårigheter att resa.
- Volontärresor som tidigare ingått i Erasmus, förflyttas till EU solidaritetskår.

Ett halvnytt inslag i nästa program är att Erasmus också ska innefatta en typ av excellens som ska riktas mot lärosäten och studenter inom specifika forskningsområden; Artificiell Intelligens nämndes som exempel. Dessa studenter kan genom excellens få möjlighet till utbyten och kompetenshöjande internationella initiativ som ska stärka europeisk forskning på dessa områden. Det finns även planer på att skapa en europeisk "*Ivy league*" av speciella universitet, det ligger i nuläget som förslag.

Q&A:

Vad kommer de så kallade "enabling conditions" ha för effekt för sökande?

Svar: Ingen påverkan för Sverige eftersom vi i nuläget och sedan lång tid tillbaka har en utbildningskontext som ger möjligheten att implementera projekt/söka finansiering med mera. För andra länder kan det krävas stora förbättringar för att uppnå dessa förutsättningar.

Svenska aktörer är oroliga över den höga budgeten Erasmus tilldelas då alla pengar inte används i Sverige i nuläget, vad tror du att de ska göra åt detta under nästa programperiod?

Svar: Nya delar av Erasmus öppnar och dessa kanske passar Sverige bättre, som exempelvis skolbaserade projekt och utlysningar. Sverige måste också bli bättre på att sprida information om hur pengarna/stöd i Erasmus kan användas och vilka enorma möjligheter Erasmus erbjuder. Framförallt borde Sverige satsa på att nå ut till de marginaliserade och små organisationer som inte nått fram till programmet tidigare. Ett viktigt jobb för lokal och regional nivå är att få in nya typer av grupper i programmet. Det kommer också att finnas mer möjligheter utanför Europa i nästa Erasmus som kan vara lockande för svenska studenter och lärosäten.

Nicolas Brookes – Director, Conference of Peripheral Maritime Region (CPMR)

CPMR är en europeiska organisation som samlar 160 regioner från 25 länder och fungerar både som en tankesmedja och lobbyorganisation för regioner och som fokuserar på att stärka en mer balanserad utveckling inom EU:s territorier. CPMR arbetar intensivt med sammanhållningspolitiken (SHP), interregionala samarbeten, maritima frågor (blå näringar). Ett flertal regioner i Skandinavien är medlemmar. Brookes fokuserade sin presentation på att lyfta fram de negativa och positiva aspekterna av den nya långtidsbudgeten med ett regionalt perspektiv i åtanke.

Brookes började med att lyfta de besparingar som kommit med den nya långtidsbudgeten. Framförallt de besparingar som han menar slår hårdast mot SHP, fiskerifonden, Interreg och CAP:en (den gemensamma jordbrukspolitiken).

- Enligt CPMR är dessa nedskärningar en kompromissövning mellan Europaparlamentet och EU-kommissionen för att så snabbt som möjligt få ett beslut godkänt, helst innan maj 2019.
- CPMR anser att budgetförslaget reflekterar vad som händer inom kommissionens väggar snarare än vad som händer ute i Europas medlemsländer.
- Framförallt är CPMR oroad över de "revolutionära" förändringar som drabbar Interreg genom det nya budgetförslaget. De förutspår till och med att förslaget "dödar" Interreg då förslaget indikerar att mindre eller inga medel alls ska gå till maritima gränsöverskridande projekt, vilket är viktigt för samarbetet mellan de regioner som tidigare dragit stor nytta av dessa projekt. Bara 8,4 miljarder euro tilldelas Interreg – alldeles för lite för ett av EU:s bästa program, enligt Brookes. Även medfinansieringschanserna är lägre och med mindre stöd.
- Positivt att Interreg inkluderar chansen för Storbritannien att delta i vissa delar och utlysningar.

Gällande kommissionens förslag om ny SHP anser Brookes att det är positivt att:

- Att det täcker alla regioner och alla svenska regioner, de tidigare scenarion som presenterades hade varit katastrofala för regional nivå i Sverige.
- Det är också positivt att regelverket ska förenklas. Det tog två extra år förra gången att starta implementeringen av program under 2014-2020 budgeten, det kan eventuellt undvikas nu.
- Det nya interregionala innovationsinstrumentet är bra.

Det är negativt att:

- Kommissionen är "fega" i sina förslag; SHP ska, och måste vara, en "policy" med visioner och strategier, det är det inte i nuläget.
- Uppbrytandet av policyn – ett enklare regelverk var målet, men så är inte fallet.
- Europeiska socialfonden (ESF+) är alldeles för fokuserad på landspecifika rekommendationer och den är inte "en territoriell fond" i dagsläget.
- Tematisk koncentration på nationell nivå har premierats mer i programmet, enligt förslaget. Mer flexibilitet på nationell nivå hade varit bättre, där regionala smarta specialiseringsstrategier hade fått större utrymme och betydelse för fördelning av medel/stöd/projekt.
- Mer fokus borde vara på regionalt marginaliserade regioner som på grund av utveckling och geografisk position borde tilldelas specialiserat stöd.

Del III: Kommande långtidsbudgetförhandlingar – erfarenheter och utmaningar

Kristian Seth, enhetschef på EU-budgetenheten, Finansdepartementet

Kristian Seth belyste inledningsvis avgränsningarna för presentationen. Han skulle fokusera på flöden och finansiella fakta och utesluta en diskussion om innehållet, exempelvis nyttorna med sammanhållningspolitiken. Samtidigt noterade Kristian att återflödessiffran är ett smalt värde som inte omfattar värdet av EU-samarbetet för Sverige. Kristian belyste att Sveriges årliga EU-avgift idag är 40 miljarder svenska kronor. Återflöden till Sverige skiljer sig åt mellan de kategorier som finansieras, exempelvis tillväxt och forskning (60 procent) och sammanhållningspolitik (18 procent).

EU-kommissionens förslag till långtidsbudget 2021–2027 på 1161 miljarder euro är en ökning jämfört med nuvarande budget. Därtill föreslås en utfasning av de rabatter som bl.a. Sverige omfattas av. Kristian noterade att nästa långtidsbudget präglas av stora utmaningar, framför allt Brexit. Som en konsekvens av nettobetalaren Storbritanniens utträde ur EU har EU-kommissionen föreslagit en ökning av Sveriges finansieringsandel. Denna ökning utgör 15 miljarder svenska kronor i 2018 års priser. Kristian noterade att utgiften konkurrerar med andra viktiga utgiftsområden i den svenska budgeten, exempelvis polisen (25 miljarder) och kostnaden för årlig drift och underhåll av den svenska järnvägen (8 miljarder).

Sofia Kamps, sektionschef på Statsrådsberedningens EU-kansli

Sofia Kamps gav en bild av budgetförhandlingens process och hur dess kommande tidtabell ser ut. Inledningsvis beskrevs vem som ansvar för vad. Budgetförhandlingen är en av de största EU-förhandlingarna som finns. Allmänna rådet (GAC) ansvarar för den övergripande koordineringen.

Enligt kommissionens tidsplan ska en överenskommelse kring budgeten vara på plats innan valet till Europaparlamentet som äger rum i maj 2019. Med tanke på att den nuvarande MFF:en tog 29 månader från att förslaget lades till att det var färdigförhandlat är tidsramen snäv. Europeiska rådets ordförande, Donald Tusk ser inte ut att dela kommissionens tidsplan med tanke på att rådet har planerat arbete med MFF:en under hösten 2019. Om Tusks tidtabell håller, återstår ungefär ett år att förhandla fram detaljerna och implementera. Den något längre tidsramen är enligt Sofia mer realistiskt. Den svenska regeringens positionen är att ett bra beslut är bättre än ett snabbt beslut.

Vidare belyste Sofia Kamps de länder som Sverige framförallt samarbetar med under förhandlingarna. Tillsammans med Danmark, Nederländerna och Österrike kallas för Sverige för "the frugal four" och har den mest restriktiva hållningen till en utökad budget. Finland, Tyskland och Frankrike delar inte Sveriges åsikter i lika stor grad som under föregående budgetförhandling men det finns ett etablerat samarbete mellan dessa sju länder. Två länder som Sverige samarbetar allt mer med är Cypern och Irland. Irland har haft stark tillväxt och kommer därför ha en högre avgift denna gång.

Q&A:

Erik Bergqvist, Region Västerbotten, frågade om resonemanget kring att jämföra en eventuell ökad EU-avgift på 15 miljarder svenska kronor med olika utgiftsområden i Sveriges budget. EU-avgiften är en investering och det är svårt att endast diskutera siffror utan att diskutera innehåll. Erik uppmärksammade att den lokala och regionala nivån kan bidra med exempel på vad som har fungerat. Kristian noterade att riksdagen har motsatt sig en ökad EU-avgift.

Viking Jonsson, Regionförbundet Sörmland, undrade om det fanns en smärtgräns för EU-avgiften; när kostar det för mycket i förhållande till vad Sverige får ut av EU-medlemskapet? Enligt Kristian hade ingen sådan punkt identifierats. Kristian beklagade att man i Brexit-omröstningen 2016 hade fokuserat på EU-avgiften men inte sett till de makroekonomiska fördelarna med EU-medlemskapet.

Ulrika Geeraedts, Region Skåne, undrar vilka förhandlingsargument som Sverige går in med i budgetförhandlingen? Det är en gigantisk förhandling och Sverige driver flera förhandlingar parallellt, flera som inte kostar. Lägre avgift är inte den enda fråga som drivs. Till Sofia ställdes även frågan om det vore positivt för Sverige med en långdragen förhandlingsprocess om EU-budgeten, med tanke på att det kan bli en utdragen regeringsbildning efter det svenska valet i höst. Det finns ingen sådan taktik men Sofia tror inte att kommissionens tidsram håller, oberoende av det svenska valresultatet.

Del IV: Reflektioner från Europaparlamentet – paneldebatt

MEP Marian-Jean Marinescu, vice ordförande i EPP-gruppen

EU-kommissionens förslag på långtidsbudget uppgår till 1,11 procent av EU:s BNP. Europaparlamentet (EP) föreslog 1,3 procent av BNP då EU handskas med flera nya utmaningar idag. I Marinescus mening är 1,11 procent av BNP mer rimligt. Alla medlemsländer har nytta av EU:s budget, också nettobetallarna. Många företag från nettobetallarländer etablerar sig i medlemsländer som är stödmottagare och kan på så sätt dra nytta av investeringarna som gjorts där.

Sammanhållningspolitiken bidrar till tillväxt både i form av nya arbeten men även starkare ekonomier i hela Europa. EU:s långtidsbudget är en budget för investeringar och styrkan ligger i "structural policy" med program som utformas i ett nerifrån- och upp-perspektiv, som Horisont 2020, struktur- och investeringsfonderna, jordbrukspolitiken m.fl. Kommissionens förslag tyder på mer centralisering och kontroll till EU. Det är oklart hur exempelvis Socialfondens medel ska distribueras.

MEP Eider Gardiazabel Rubial, budgetkoordinator i S&D-gruppen

Europaparlamentet har som ambition att förhandla budgeten så att den levererar på åtaganden. EU har skrivit under FN:s hållbarhetsmål, Parisavtalet och Göteborgsdeklarationen om den sociala pelaren, men kommissionens förslag visar för lite tydliga budskap och incitament för uppfyllandet av de åtaganden som finns, enligt Gardiazabel Rubial. Europaparlamentet hade föreslagit dubbelt så mycket i finansiering för de olika sektorsprogrammen i jämförelse med förslagen från kommissionen.

Respekt för rättsstatsprincipen som introduceras i budgeten är ett bra koncept som skapar ett verktyg att se till att medlemsstater gör det som de utlovat inom exempelvis flyktingmottagandet, men det hade behövts ett ännu tydligare verktyg för att sanktionera länderna som inte uppfyller sina åtaganden. Även om konceptet är bra så riskerar de föreslagna sanktionerna att leda till att enbart straffa stödmottagarna som är i behov finansiering, så som studenter och flyktingar, enligt Gardiazabel Rubial.

MEP Jakop Dalunde, Gröna gruppen/EFA koordinator TRAN-utskottet

Svenska europaparlamentariker förespråkar en effektivare budget och finansiering, men enligt Dalunde kan inte utskriva mer ansvar till EU utan att öka finansieringen till EU-budgeten. Dalunde välkomnar budgetens förslag om egna resurser; intäkterna från utsläppshandel, bolagsskatt, och skatt

på plast som inte återvinns. Alla tre alternativ är intressanta och värda att utvärdera. Dock kommer troligtvis enbart delar av utsläppshandelsintäkterna och skatten på plast överleva förhandlingarna.

EU-kommissionen föreslår att 25 procent av budgeten ska gå till grön omställning och Dalunde menar att det låter bra, men att de gröna föreslår att 50 procent ska leda till den gröna omställningen, bl.a. genom att stoppa finansiering till fossilbaserade projekt. Syftet ska vara att uppmuntra projekt som leder till grön omställning och fossilfri ekonomi.

I förslaget till MFF är jordbrukspolitiken (CAP) den del som går att bantas ner mest. I förslaget från kommissionen har de föreslagit nedskärningar i pelare 2 (landsbygdsutveckling), när den faktiska nyttan skulle vara att dra ner på pelare 1 (direktstöd) och rikta insatser mot forskning och innovation istället för direktstöd till jordbrukare.

MEP Nils Torvalds, Vice ordförande för ALDE-gruppen

Det finns ett glapp i budgeten på 12,5 miljarder euro. Torvalds menar att man skulle kunna utnyttja det här budgethållet till att tvinga fram en mer effektiv budget. Strukturfonderna är ineffektiva då medlemsstater använder finansieringen för "egen konsumtion" snarare än att skapa och stärka internationella samarbeten. Många regioner har fått strukturfondsmedel i 40 år men ingen förändring har skett. Torvalds refererar till en rapport från april 2017 om regioner som halkar efter i utvecklingen. Kan dessa länder följa och absorbera den teknologiska omställningen med bl.a. artificiell intelligens som sker i andra delar av Europa? Mest troligt inte och denna typ av utveckling kommer inte strukturfondsmedel kunna stötta.

Q&A UNDER LEDNING AV MODERATOR GÖRAN FÄRM:

Hur viktigt är det med en stor MFF-budget. Kan vi göra mer med mindre resurser?

Marian-Jean Marinescu, EPP: kanske om vi satsar pengarna där de behövs. Genom att öronmärka strukturfondsmedel in i *InvestEU* till exempel. Det hade också behövts en tydlighet i EU-kommissionens beräkningar för att se om budgeten har använts väl och levererat. Det finns flera negativa skillnader idag mellan medlemsländerna vad gäller transportområdet till exempel.

Eider Gardiazabel Rubial, S&D: Det är inte möjligt att göra mer med mindre, men man kan göra annorlunda t.ex. omvandla bidrag till lån som öppnar upp för garantier som attraherar mer privat finansiering. Men båda typerna av finansiering är viktig. Spanien hade aldrig varit där de är idag utan strukturfonderna.

Jakop Dalunde, Gröna: Genom att dra ner på direktstöden i CAP skulle budgeten effektiviseras och en ny livsmedelsmarknad kan öppnas upp. Livsmedel har aldrig varit så billigt som i dagsläget och vår medvetenhet i hur vi handlar mat skulle kunna leda till nya krav och ökad efterfrågan på ekologiskt lantbruk och mat. Och inga stöd till fossilprojekt så som motorvägar och flygplatser, bara satsningar på gröna omställningen.

Nils Torvalds, ALDE: Ambitionen med EFSI vs. EFSI 2.0 var att öka effektiviseringen av medel och även om resultaten inte var så bra som förväntade, är det fortfarande ett steg i rätt riktning. Ge medel efter behov och efterfrågan! Hur mycket upptag kan det finnas i en budget? Kan vi garantera ett högre upptag genom att t.ex. öka satsningarna på gröna omvandling med 50 procent, troligtvis inte. Anledningen till att nedskärningarna i CAP föreslogs i pelare 2 var för att medlemsländerna själva kan kompensera för den typen av aktiviteter.

Hur ser ni på omfördelningen i budgeten, där östra Europa får mindre och södra Europa proportionellt sett mer?

Nils Torvalds, ALDE: Med det nya förslaget kommer Polen vara den största förloraren då de i nuvarande period lyckats spendera sina pengar mest effektivt (men det finns stora olikheter inom landet). Problemen som finns i Italien, Grekland och Spanien som på grund av dålig administration har använt finansieringen ineffektivt. Detta kommer inte ändras med ett ökat anslag till dessa länder. Man behöver gå tillbaka och se vad som behöver rättas till.

Marian-Jean Marinescu, EPP: Jag skulle vilja se mer centralisering från EU av strukturfondsmedlen för att undvika dålig administration och regeringar som inte beaktar rättsstatsprincipen. På så sätt påverkas inte stödmottagarna av statsmisslyckanden.

Eider Gardiazabel Rubial, S&D: Mäts rätt siffror från rätt år per land när utvärderingar görs? Vad betyder strukturella reformer? Regionen jag kommer ifrån är välmående och får därför inte så mycket medel, men de genererar fantastiska projekt.

Del V: Svenska perspektiv på arbetet framöver

Elisabeth Backteman, statssekreterare, Näringsdepartementet

Elisabeth Backteman presenterade Sveriges position på EU-kommissionens förslag om ny långtidsbudget och den framtida sammanhållningspolitiken. Regeringen menar att man inte ska dra alltför stora slutsatser då EU-kommissionens förslag till ny flerårsbudget är början på en förhandlingsprocess. Regeringen välkomnar kommissionens ansats att modernisera (mer med mindre) och förenkla genomförandet sammanhållningspolitiken. Däremot hade de önskat ett mer sammanhållet förslag. Kommissionen vill se en snabb förhandling, och utgångspunkt från regeringens sida är att det är viktigare att det blir rätt. Budgeten behöver bli mindre i sin helhet och det är sammanhållningspolitiken och jordbrukspolitiken som behöver minskas.

Backteman menade att det är viktigt att reflektera över vad som är viktigt med EU-medlemskapet och många värden går inte att mäta i pengar. Vi har en ändamålsenlig budget och det är viktigt att hitta rätt. SHP utgör ett viktigt verktyg för regioner i hela Europa – regeringen vill se att hela EU är stödberättigade men anser också att det är bra att de medlemsländer som inte står upp för grundläggande värden inte ska få ta del av medel. Exemplet om migrationskvot lyfts och budskapet att det ska finnas ett pris på att man inte tar ansvar. Näringsdepartementet kommer analysera konsekvenserna för Interreg och betonar att 150-km regeln inom de gränsregionala programmen har varit viktig för samarbete i Östersjöregionen. Backteman betonar att regional och lokal nivåns inspel är viktiga och att det behövs en fortsatt god dialog mellan näringsdepartementet och regioner och kommuner.